

Lisa nr 10.01. „Lisavajaduse kaart“

Nimetus: „Siseministeeriumi valitsemisala elanikkonnakaitse koolituste läbiviimine Sisekaitseakadeemias ning koolituste läbiviimiseks Sisekaitseakadeemias koolitusvõimete ja struktuuri loomine“, 2025.a lisavajadus 1 912 762 € ja 2025-2028.a kokku 7 805 186 €.

Olemasolev võimekus: VV eraldas PÄA-le aastateks 2022-2023 ~51 milj € elanikkonnakaitse võimete arendamiseks ning laiapindse riigikaitse investeeringute kava raames aastateks 2024-2027 ~13 milj € ohuteavituseks, elanike kriisivalmiduseks, ulatuslikuks evakuatsiooniks, KOV-ide kriisivalmiduseks ja demineerimistööks. Summade sees on PÄA planeerinud vähesel määral ka koolitusi, ent endiselt valitseb olukord, kus PÄA-l on kaheksa EK võime terviklikuks välja arendamiseks lähiaastatel suures mahus rahastamata koolitusvajadusi.

Ka SKA-l puudub ressurss tagamaks vajadustele vastav kriisireguleerimise ja EK teadusarendus- ja koolitustegevus. SKA päästekomandod töötavad kriisireguleerimise alal 1 õppejõud, 1 projektijuht, 1,3 analüütikut ning teaduskeskuses 1 EK teadur. SKA rakenduskõrghariduse õppekavades on ühine kriisireguleerimise moodul, mille läbivad kõik üliõpilased. Lisaks on rakendatud kriisireguleerimise süvaõppesuunad nii päästeteenistuse kõrghariduse kui ka magistriõppes. Samuti kriisireguleerimise ja EK alane täiendusõpe. Kuna õppeainete mahud on suured, siis enamasti ostab SKA õpetamise teenuse sisse külalisõppejõududel. Tippeksperite ja spetsialiste kaasatakse Riigikantseleist, PÄA-st, ministeeriumitest, Terviseametist, PPA-st jne. Ent külalisõppejõud ei osale üldjuhul teadusarendustegevuses. Enamasti on koolitused suunatud riigiasutuste, KOV-ide, ettevõtete ja vabatahtlikele organisatsioonide töötajatele, kelle ülesandeks on tagada kriisiolukorras elanike abistamine ja toimepidevus.

Tuum: 2022. aastal halvenenud julgeolekukeskkond tõstatab vajaduse sõjalise kaitse kuludele sarnaselt tagada riigieelarves rahastus laiapindse riigikaitse arendamiseks. VV on eraldanud PÄA-le ~51 milj € aastatel 2022-2023 EK võimete arendamiseks ning Riigikantseleile ja seitsmele ministeeriumile ~80 milj € aastatel 2024-2027 laiapindse riigikaitse investeeringuteks, sh ~13 milj € PÄA-le ohuteavituse, ulatusliku evakuatsiooni ja demineerimistöö võimete hoidmiseks ning elanike ja KOV kriisivalmiduse tõstmiseks.

Keskseks probleemiks on olukord, kus mitmete EK võimete arendamisel puuduvad rahalised vahendid nende võimete pakkumisega seotud inimeste koolitamiseks ning SKA-l puuduvad võimed nii loetletud koolituste läbiviimiseks, kui kriisireguleerimise ja EK alase teadusarendustegevuse ning koolitustegevuse vajalikus mahus ning kaasaja nõuetele vastavaks läbiviimiseks.

Lisavajaduse aluseks on PÄA poolt esitatud VV poolt 22.02.2024 heaks kiidetud „Elanikkonnakaitse raamdokumendist“ ja „Elanikkonnakaitse tegevuskavast 2024-2027“ tuleneva kaheksa EK võime (varjumine, juhtimine ja koordineerimine, elanike kriisivalmidus, KOV kriisivalmidus, ulatuslik evakuatsioon, ohuteavitus ja kriisikommunikatsioon, demineerimistöö ja päästetöö) seni rahastamata koolitusvajadused.

Lisavajaduse sisuks on nimetatud EK koolituste läbiviimise rahaline kulu, millele lisaks tuuakse esile SKA kulud koolituste läbiviimiseks vajalike võimete ning kriisireguleerimise ja EK teadusarendus ja koolitusstruktuuri loomiseks ja mehitamiseks.

Mõju: Lisavajaduse kesk-pikk eesmärk on tagada SIM valitsemisala EK võimete terviklik arendamine, kus võimete loomisel arvestatakse vahenditesse investeerimise kõrval ka

võimetega seotud inimeste koolitamise vajadusega. Lisavajadusega tagatakse kaheksa EK võime (varjumine, juhtimine ja koordineerimine, elanike kriisivalmidus, KOV kriisivalmidus, ulatuslik evakuatsioon, ohuteavitus ja kriisikommunikatsioon, demineerimistöö, päästetöö) seni rahastamata koolituste läbiviimine aastatel 2025-2028.

Lisavajaduse pikem strateegiline eesmärk on tagada SKA kriisireguleerimise ja EK alase teadus-arendustegevuse läbiviimine, EK alase hariduse andmine nii magistri- kui kõrgharidusõppe tasemel, EK alase täiendõppe ja mikrokraadide korraldamine ning muude EK kompetentsikeskusele omaste siseriiklike ja rahvusvaheliste ülesannete täitmine. Eesmärk täidetakse kriisireguleerimise ja EK struktuuriüksuse loomise ja mehitamise kaudu SKA-s.

Kõige eeltooduga kaasneb kriisireguleerimise ja EK alase „koolkonna“ teke Eestis, millega tagatakse kriisireguleerimise ja EK laiapindne, kestlik ja teadmistel põhinev areng.

	Art	2023 täitmine	2024 eelarve	2025	2026	2027	2028	2029-2034
Vajalik tööjõukulude eelarve	50	44 392	115 603	683 428	683 320	684 926	683 320	4 104 740
Vajalik majandamiskulude eelarve	55	0	0	1 419 599	1 431 999	1 485 998	1 493 650	9 031 423
Vajalik investeeringute eelarve	15	0	0	0	0	0	0	0
Vajalik eelarve KOKKU		44 392		2 103 026	2 115 319	2 170 924	2 176 971	13 136 163
Olemasolev tööjõukulude eelarve	50	44 392	115 603	190 264	190 264	190 264	190 264	1 141 582
Olemasolev majandamiskulude eelarve	55	0	0	0	0	0	0	0
Olemasolev investeeringute eelarve	15	0	0	0	0	0	0	0
Olemasoleva eelarve KOKKU		44 392	115 603	190 264	190 264	190 264	190 264	1 141 582
LISAVAJADUS võrreldes olemasolevaga (tööjõukulud)	50	-	-	493 164	493 057	494 662	493 057	2 963 158
LISAVAJADUS võrreldes olemasolevaga (majandamiskulud)	55	-	-	1 419 599	1 431 999	1 485 998	1 493 650	9 031 423
LISAVAJADUS võrreldes olemasolevaga (investeeringud)	15	-	-	0	0	0	0	0
LISAVAJADUS KOKKU	x	-	-	1 912 762	1 925 056	1 980 661	1 986 707	11 994 581

Elanikkonnakaitse
lvk 15042024.xlsx

Arvestus:

1. SIM valitsemisala EK võimete 2025-2028.a koolitusvajaduste aluseks on PÄA poolt 18.03.2024 esitatud rahastamata EK koolitusvajaduste tabel. Hinnastamise aluseks on võetud SKA rektori poolt 27.01.2023 KK nr 1.1-2/62 kinnitatud „Sisekaitseakadeemia õppetöö läbiviimiseks teenuste osutamise lepingute sõlmimise kord“ toodud tasumäärad

koolitajate tasustamiseks ning koolituste läbiviimisega seotud kulud toitlustamisele, ööbimisele ja kuluvahenditele. Hinnastamisel ei ole arvesse võetud ruumide renti, vahendite amortisatsiooni vm kulusid, mis on SKA-le riigieelarveliste vahenditega tagatud. Kõik tööjõukulud (Art 50) on tabelis esitatud kõikide maksudega. Kõik majandamiskulud (Art 55) on tabelis esitatud ilma käibemaksuta.

	Art	2025	2026	2027	2028
Vajalik tööjõukulude eelarve	50	88 553	90 051	90 051	90 051
Vajalik majandamiskulude eelarve	55	1 397 402	1 431 999	1 462 825	1 493 650
Vajalik eelarve KOKKU		1 485 954	1 522 050	1 552 876	1 583 702
Kokku 2025-2028		6 144 582			

Täpne kulude kalkulatsioon kursuste kaupa ja hinnastamise metoodika on esitatud tabelis.

2. SKA kriisireguleerimise ja EK teadus-arendus ja koolitusvõimete ning struktuuri loomise tööjõukulude (Art 50) lisavajaduse arvestus koos kõikide maksudega on esitatud tabelis.

Ametikoht	Arv	Kuupalk bruto	Kuupalk maksud	2025	2026	2027	2028
Struktuuriüksuse juht	1	4 100	5 486	65 830	65 830	65 830	65 830
Kriisireguleerimise õppejõud	1	3 500	4 683	56 196	56 196	56 196	56 196
Elanikkonnakaitse õppejõud	2	3 500	4 683	112 392	112 392	112 392	112 392
Elanikkonnakaitse koolituste projektijuht	1	3 000	4 014	48 168	48 168	48 168	48 168
Kriisireguleerimise ja elanikkonnakaitse täienduskoolituste spetsialist	3	2 500	3 345	120 420	120 420	120 420	120 420
Vajalik eelarve KOKKU				403 006	403 006	403 006	403 006
Kokku 2025-2028				1 612 022			

3. Üle ühe aasta (järgmised 2025.a ja 2027.a) korraldatava SKA kriisireguleerimise ja EK rahvusvahelise teaduskonverentsi täpne lisavajadus on esitatud tabelis. Kõik tööjõukulud (Art 50) on tabelis esitatud kõikide maksudega. Kõik majandamiskulud (Art 55) on tabelis esitatud ilma käibemaksuta.

	Art	2025	2026	2027	2028
Vajalik tööjõukulude eelarve	50	1 606	0	1 606	0
Vajalik majandamiskulude eelarve	55	22 197	0	23 174	0
Vajalik eelarve KOKKU		23 803	0	24 779	0
Kokku 2025-2028		48 582			

Taust/faktid: Elanike iseseisev valmisolek kriisideks, kriisiteadlikkuse tõstmine ning kriisireguleerimise ja EK võimete arendamine vajavad järjepidevat ja süsteemset tööd ning piisavat ja püsivat rahastamist. Elanikkonnakaitse võimete eesmärgipärase ja pikaajalise arendamise kindlustab ühe olulise tegurina püsiv SKA õppe ja täienduskoolituse rahastamine.

SKA-sse on koondatud kõik siseturvalisuse, sisejulgeoleku, kriisireguleerimise ja EK olulisemad teemavaldkonnad, mis loob head eeldused kriisireguleerimise ja EK teemade terviklikuks õpetamiseks. SKA-l on suur potentsiaal saada Eesti juhtivaks EK valdkonna õppeasutuseks, kui seda poliitiliselt toetatakse. SKA teeb koostööd partnerina pidevat koostööd PÄA ja SOM valitsemisala asutustega kriisireguleerimise ja EK täienduskoolituste läbiviimisel. Lisarahastus annab võimaluse SKA-l koolitada palju erinevaid sihtrühmi, eelkõige SIM ja SOM valitsemisala töötajad, KOV ametnikud, ETO-de töötajad, samuti laiemalt õpetajaid (elanikkonnakaitse õpetajaid) ja riigiametnikke. Kasusaajad on riigikantselei, ministeeriumite ja nende valitsemisalade asutuste ametnikud, millel on puutumus kriisideks valmistumisega, EK korraldamisega ja elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamisega.

SKA näeb ennast tulevikus kriisireguleerimise ja EK kompetentsi- ja koolituskeskusena, sh soovib pakkuda võrdväärset partnerlust PÄA-le ja teistele asutustele, kellel lasub täna suur koormus EK koolituste korraldamisel. Eesmärgi täitmiseks soovime luua kriisireguleerimise ja EK arendamise struktuuriüksuse, kuhu koondada valdkonna teadus-arenduse ning koolitamise kompetents. Nimetatud struktuur tagab kutse-, kõrgharidus- ja magistriõppe (sh rahvusvaheline) läbiviimise, õppekavade sisulise arendamise, arendus- ja teadustegevuste korraldamise (nt õpikud, uuringud, arvamused, artiklid jm projektid), mikrokraadiõppe käivitamise ja täienduskoolituste korraldamise. Oluliseks lisandväärtuseks on võimekus toetada PÄA-d EK koolituste korraldamisel ja õpetajate koolitamisel.

SKA teeb koostööd Euroopa elanikkonnakaitse mehhanismi teadmusvõrgustikus¹ kriisireguleerimise magistrikraadi pakkuvate ülikoolide Euroopa võrgustikuga. Lisanduvad töökohad võimaldavad teha koostööd ja teadmiste vahetamist ülikoolide vahel, soodustada teadmussiiret teadlaste ja praktikute vahel ning luua üliõpilastele võimalused osaleda rahvusvahelistel kursustel, seminaridel, töötubades, pedagoogilises materjalis ja asjakohastes teaduspublikatsioonides.

Kuni 2019. aasta alguseni oli SKA-s kriisireguleerimise õppetool, kuhu kuulus parimatel aegadel kuni kuus õppejõudu. Otsus õppetooli kaotamise kohta tehti 2018. aastal, mis oli ajendatud vähesest huvist ja vajadusest kriisireguleerimise ja EK valdkonna arendamise vastu. Tol ajal puudus ka poliitiline tahe selle valdkonda võimestamiseks ning kompetentsi loomiseks. Kriisireguleerimise õppetool liideti kokku tuleohutuse ja päästekorralduse õppetoolidega, mille tulemusel vähenesid ka õppejõudude kohad.

Suured kriisid, nagu COVID-19 pandeemia ja sõda Ukrainas, avaldavad Eesti ühiskonnale suuremat survet, tuues taas päevakorda valmisoleku tõstmine laiaspektri kriisideks ja elanike iseseisva kaitsevõime. Ukraina sõja valguses on eriti oluliseks muutunud täiskasvanute koolitamise vajadus, sest viimase 30 aasta jooksul pole EK koolitusi sisuliselt toimunud. Kantar Emor viib iga kahe aasta tagant läbi elanike kriisiteadlikkuse uuringud, mille alusel võib öelda, et vaid umbes 15% Eesti elanikest on valmistunud kriisideks. Seetõttu peab elanikele õpetama

¹ Union Civil Protection Knowledge Network, <https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/>

teadmisi ja oskusi kriisilukorras iseseisvaks hakkamasaamiseks. Pikemas perspektiivis on oluline EK terviklik käsitlemine ka haridussüsteemis, kus praegu toimub see ainult valikainete põhiselt või vabatahtlike programmide kaudu.

Lisavajaduse riskasutuse võimalus: Käesoleva lisavajaduse kaudu SKA-le loodavad võimed (nii koolitused PÄA-le 2025-2028, kui kriisireguleerimise ja EK kompetentsi struktuuriüksuse loomine) on kasutatavad koolitamisel mitmete ministeeriumite (sh SIM, SOM, MKM jt) valitsemisalas, KOV-i juhtide ja kriisireguleerimise ning EK vastutavate ametnike seas, elutähtsate teenuste korraldajate ja -osutajate juures ning mujal. Käesoleva riskasutuse kaudu tõuseb laiapindselts Eesti valmisolek kriisideks ning EK tegevusteks nii tsiviilkriisides kui sõjas.

Varasemate aastate rahastus(ed), sh asutusesisesed muudatused: SKA-l on hetkel kriisireguleerimise alal palgal 1 õppejõud, 1 projektijuht, 1,3 analüütikut ning 1 teaduskeskuse teadur. Lisaks kaetakse külalisõppejõudude palgad osaliselt asutuse eelarvest ja osaliselt omatuludest. SKA osalemine rahvusvahelistes koolitusprojektides ja täienduskoolitustel loob täiendavate vahendite kaasamiseks uusi võimalusi, mis vähendavad kulutusi riigieelarvest.

Projektiga kaasnev tegevuskulude sääst: Tegevuskulude säästu ei ole ette näha, kuna tegemist on arendusega, mis vajab täiendavat ja püsivat eelarvet. Pikemas perspektiivis on võimalik, et läbiviidavate kursuste ja SKA kriisireguleerimise ja EK struktuuriüksuse loomise kaudu hakkab suurenema SKA omatulu (nt täienduskoolituste laiem läbiviimine jms).

Minimaalne aeg kuudes rahastamisotsusest tarneni: EK võimete alased koolitused viiakse läbi aastatel 2025-2028, vastavalt rahastusotsuse järel SKA ja PÄA (lisaks SOM) koostöös koostatavale ning SIM-iga kooskõlastatud plaanile. Kriisireguleerimise ja EK struktuuriüksuse loomine ja mehitamine toimub alates rahastusotsusest 6 kuu jooksul.

Alus/seosed strateegiliste dokumentidega:

- 1. Eesti julgeolekupoliitika alused (2023)** - Elanikkonnakaitse aluseks on inimeste suutlikkus kriisi ajal ennast kuni abi saabumiseni ise kaitsta ja vajaduse korral üksteist aidata. Selle saavutamine on ühiskonna eri osaliste ühine jõupingutus, kus on oluline roll inimestel, kogukondadel, vabatahtlikel, kohaliku omavalitsuse üksustel ja erinevatel riigiasutustel. Eesti arendab elanikkonna kaitsmiseks ohtudele vastavaid ühiskondlikke kaitsemeetmeid koos sinna juurde kuuluva riskikommunikatsiooni ja koolitustega, kaasa arvatud ametkondliku suutlikkuse suurendamiseks.
- 2. Siseturvalisuse arengukava (STAK 2020-2030)** - Aitame kaasa, et sisejulgeolekut ohustavad tegurid oleksid teadvustatud ja maandatud riigisiseste tegevuste ja rahvusvahelise koostöö kaudu. Parandame elanike, avaliku, era- ja kolmanda sektori valmisolekut tulla toime mitmesuguste Eestit ohustavate kriisidega.
- 3. Elanikkonnakaitse raamdokument ja Elanikkonnakaitse tegevuskava 2024-2027 (VV 22.02.2024)** - Ulatuslike elanikkonnakaitse tegevuste elluviimine riigikaitse kriisi korral oleks olemasoleva ametkondliku ressursiga keeruline kui mitte võimatu. Oluline on mõelda

läbi kriisirollita avalike teenistujate, kodanikuühiskonna ja asendusteenistujate kaasamise võimalused. See tähendab, et välja on selgitatud, kui palju inimesi on lisaks vaja (sh ülesannete täitmiseks vajalikud teadmised-oskused), ning panustamise valmisolekuga organisatsioonid ja inimesed, seejuures pakkudes keerulisemate ülesannete täitmiseks juba kriisideks valmistumise faasis vajalikku väljaõpet.

4. **Elanikkonnakaitse kontseptsioon** - Elanikkonnakaitse meetmete arendamise eesmärk on tagada, et inimesed oleksid kriisiolukordades kaitstud. Elanikkonnakaitse kontseptsiooni ellurakendamiseks on vajalik, et inimesed on hariduse omandamise käigus, täienduskoolituste või iseõppimise teel saanud vajalikud teadmised kriisiolukordades hakkamasaamiseks ja oskavad saadud teadmisi kasutada. Inimesed on teadlikud võimalikest riskidest, nende mõjudest ja asjakohastest käitumisjuhistest.
5. **Elanike kriisideks valmisoleku tõstmise kava (VV 28.03.2024)** - memorandumis esitatakse elanike, sh avaliku sektori teenistujate ja elutähtsat teenust osutavate ettevõtete töötajate kriisivalmiduse tõstmise kava, et suurendada elanikkonna suutlikkust ennast kriisides kaitsta ja vajaduse korral üksteist kuni abi saabumiseni aidata. Inimeste käitumise ja harjumuste muutmine on protsess, mis eeldab pidevat ja süsteemset teavitustööd ning koolitusi. Memorandumis toodud tegevuste eesmärgiks on, et a) aastaks 2027 omab elanikkonnakaitse alaseid teadmisi ja on kriisiks valmistunud vähemalt 25% Eesti elanikest ning 40% inimestest on kriisiteadlikumad, b) et aastaks 2027 on kõik KOV-d saavutanud kriisivalmiduse baastaseme, edasijõudnu tasemel on 80% KOV-e (65), sh 25% (16) on eeskujulikul tasemel ning c) et EK koolitused on tehtud avaliku sektori töötajatele kohustuslikuks.
6. **Sisekaitseakadeemia arengukava 2025** - Suurendame elanikkonna teadlikkust, sh laste teadlikkust siseturvalisuse valdkonnast.

Kontaktisikud:

SKA	Jaani Otsla	515 3224, jaanis.otsla@sisekaitse.ee